

6. אך אפשר להקשות, כלום אין זה נוגד את צו התבונה, אם אדם משעבד את עצמו לחלוטין לשיפוטו של אחר, ולפיכך כלום אין המצב המדיני סותר את התבונה? מן ההשגות הללו היה יוצא, שהמצב המדיני הוא איראציונאלי ולא נוצר אלא על ידי אנשים חסרי תבונה, וכלל לא ביד כאלה המודרכים על-ידי התבונה. ברם, הואיל והתבונה אינה מלמדת שום דבר בניגוד לטבע, משמע שלא תוכל התבונה הבריאה לצוות, שיישאר כל אחד ואחד ברשות עצמו כל עוד האנשים כפופים להיפעלויות (על פי סעיף 15 בפרק הקודם), כלומר (על פי סעיף 5 בפרק א'): התבונה מכחישה את אפשרות הדבר. ומלבד זה התבונה מלמדת בכלל לבקש שלום, ואותו אי אפשר להשיג אם לא יישמרו ללא פגם החוקים המשותפים של המדינה. לפיכך, ככל שהאדם מודרך יותר על ידי התבונה, זאת אומרת (לפי סעיף 11 בפרק הקודם) ככל שהוא חופשי יותר, כן ישמור ביתר התמדה את חוקי המדינה ויקיים את פקודות הרשות העליונה, שהוא נתינה ומלבד זאת המצב המדיני מוקם באורח טבעי לשם הסרת הפחד המשותף והרחקת הצרות המשותפות, משמע שהוא מתכוון בייחוד לדבר אשר כל אחד ואחד, המודרך על ידי התבונה, ישתדל להשיגו במצב הטבעי, אך ללא הצלחה (לפי סעיף 15 בפרק הקודם). ועל כן אם אדם, המודרך על ידי התבונה, נאלץ לפעמים בפקודת המדינה לעשות דבר מה שידוע לו, כי הוא סותר את התבונה, הפסדו יוצא פי כמה בשכר התועלת שהוא מפיק מעצם המצב המדיני: הלא אף זה חוק של התבונה, לבחור משני דברים רעים את הרע במיעוטו. לפיכך נוכל להסיק ששום אדם אינו עושה שום דבר בניגוד להוראת התבונה, במידה שהוא עושה מה ששומה עליו לעשות לפי משפט המדינה. כל אחד יודה לי בזה ביתר קלות לאחר שנסביר עד היכן מגעת יכולתה, ומכאן זכותה, של המדינה.